

NÜXÍRAÜXÜ GA POPERA GA TIMUTÉUCAX NAXÜMATÜXÜ GĀ PAURU

Timutéuxü narümxoxē ga Pauru

¹⁻² Pa Timutéux, choma i Pauru nixī i cuxcèx chanaxümatüxü i ñaā popera. Rü choxü nixī ga yamuxü ga Ngechuchu ya Cristu na norü puracü chaxüxüçèx, yerü yemaācü nanaxwèxe ga Tupana ya tükü maxëxëēcü rü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya ínanguxëēgütü. Rü cuma Pa Timutéux, rü chaune quixī i Tupanaärü orewa yerü chauxütawa nixī ga cunayaxuxü ga Tupanaärü ore ga noxrix. Rü chanaxwèxe ya Tanatü ya Tupana rü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu rü cuxna nanaxā i norü ngechaxü rü norü mecumä rü norü taāē.

Timutéuxü naxucuxē ga Pauru nachiga ga yema nguxëētaegü ga tama aixcüma ixixü

³ Yexguma cuxna ichaxüāchigu na Machedóniāñewa na chaxüxüçèx rü cumaā nüxü chixu na Epéchiuarü īānegu na curüxäñüxü na ícuyachaxächigüxëēxüçèx i ngema duüxügü i doramaāmare ngéma nguxëētaegüxü. ⁴ Rü chanaxwèxe i ngéma duüxügümaā nüxü quixu na nüxü naxoexüçèx na namaā nangúexëēñüxü i ngéma nacümagü ga nuxcümaügüxü ga duüxügü nagu ixü. Erü guxüma i ngéma oregü rü doramare nixī, rü ngémagagu düxwa nügümaā nanuē i duüxügü. Rü ngéma oregü rü tama aixcüma

nüxű narüngűxěē i duňxűgü na meā Tupanaăxű yaxõgüäxüçèx. ⁵ Natürü Tupana nanaxwèxe i törü maxűnewa na ingearü pecaduăgxüxű, rü na mexűgu rüxñüexű, rü aixcüma meā na yaxõguxű. Rü nüma tüxű namu na ngẽmaăcü imaxěâcüma yiğü na ingechaăgxüxű. ⁶ Natürü ūuxre i duňxűgü rü marü nüxna nixîgachi i Tupanaărü ore na nawe naxixüçèx i ngẽma ore i taxuwama mexű i nuěwa nagagümarexű. ⁷ Erü nümagü tüxű nangúexěēchaű i ngẽma mugü ga Moïché tüxna ãxű, natürü tama nüxű nacuèxgü i tacüchiga na yiňxű i ngẽma tamaă nüxű yaxugüexű rü tüxű nangúexěēxű woo nüma nagu naxixnüégu rü meāma nüxű nacuèxgü. ⁸ Rü nüxű tacuèx rü ngẽma mugü ga Moïché tüxna ãxű rü tüxű name ega Tupana naxwèxexăcüma naga ixinüégu. ⁹⁻¹⁰ Natürü nüxű tacuèxgü rü guxüma i ngema mugü rü duňxűgü i chixexű ügxüçèx nixi. Rü ngẽma nixi i ngẽma duňxűgü i tama irüxñüéchaűxű, rü ngẽma tama norü ãëxgacüga ūüexű, rü ngẽma chixexű ügxüxű, rü ngẽma pecaduăgxüxű, rü ngẽma tama Tupanaga ūüexű, rü ngẽma nanatüxű rü naëxű imëgxüxű, rü guxüma i ngẽma máëtagüxű, rü ngẽma naxüneärü ngúchaűwe rüxixű, rü ngẽma yatügü rü ngexügü i naxrüü yatüxű rü ngexümaă ngẽâëgxüxű, rü ngẽma duňxëgümaă taxegüxű, rü ngẽma idoratëègxüxű, rü ngẽma ãëxgacügümaă idoragüxű, rü guxüma i ngẽma naxüguxű i tacü rü chixexű i yatoxyepexű i ngema nguxěëtae i mexű. ¹¹ Rü ngẽma nguxěëtae i mexű rü Tupanaarü orewa nangexma, rü ngemagu nixi i nüxű iyarüngauxű i ngema maxű i taguma gúxű. Rü ngemaarü uruxű nixi ya Tupana

ya mecümaxüchicü i choxü namuxü.

*Pauru rü Tupanana moxē naxā yerü nüxü nüxü
nangechaü ga norü chixexügü*

12 Rü moxē nüxna chaxā ya Ngechuchu ya Cristu ya törü Cori erü nüma choxü naporaxëe rü choxü nangugü na wüxi i mexü i norü duüxü chixixü. Rü ngëmacèx choxü naxuneta na nüxü chapuracüxü.

13 Üpa ga choma rü chixri nachiga chidexa ga Cristu, rü naxchi chaxai ga yema duüxügü ga nüxü yaxögüxü. Rü nawe chingechigü rü namaä chixexü chixugü. Natürü woo yemaäcü na chamaxüxü, rü Tupanaäxü changechaütümüxü yerü tama aixcüma nüxü chacuèx ga tacü na chaxüxü, yerü tauta Cristuaxü chayaxö.

14 Rü yemaäcü ga törü Cori ya Ngechuchu rü poraäcüxüchima chomaä namecüma yerü choxü narüngüxëe na nüxü chayaxöxcèx rü nagagu nüxü changechaüxücèx i guxüma i duüxügü. **15** Rü pemaä nüxü chixuxchaü i wüxi i ore i aixcümaxüchi ixixü i inaxwèxegüxü na guxäma nüxü cuáxü. Rü Ngechuchu ya Cristu rü ñoma ga naänewa nangu na namaxëëäxücèx i pecaduägxüxü. Rü natanüwa rü choma nixi ga guxüärü yexera na chixexü chaxüxü.

16 Natürü Tupana choxü nüxü nangechaü ga yema chorü chixexü na chowa duüxügüxü nüxü nadauxëëxücèx ga ñuxäcü nüma ga Ngechuchu ya Cristu yaxna chomaä na naxinüxü ga woo guxü ga pecaduägxüxüärü yexera chixecü na chiixü. Rü ngëmaäcü wüxi i cuèxrü chixi naxcèx i guxüma i duüxügü na nümagü rü ta nüxü nangëxmaxücèx i maxü i taguma gúxü. **17** Rü ñuxma tanaxwèxe

i guxügutáma nüxü ticuèxügü rü tanataxëegü ya yima nüxícatama Tupana ixícü. Rü woo tama nüxü tadaugü i ñuxma natürü guxüguma törü Äéxgacü nixí rü tagutáma nayu. Rü ngëmaäcü yií.
18-19 Pa Chaune, Pa Timutéux, ñaã nixí i chorü ore i cumaã nüxü chixuxü. Rü üpa ga yexguma Tupana yadexaxëegu ga ñuxre ga taeneëgü, rü nüxü nixugügü na cuma rü tá mexü i Tupanaärü orearü uruü quiíxü. Rü ñuxma chanaxwëxe i yemagü nüxü ixuxürüü meä cuyanguxëe i ngëma puracü i mexü i Tupana nawa cuxü muxü. Rü chanaxwëxe na aixcüma cuyaxõxü rü cuäewa cumatama nüxü cucuáxü na aixcüma namexü i ngëma puracü i ícuxüxü. Nuxre i duüxügü rü nüxü nacuèxgüchirëx i tacü nixí i mexü na naxügüäxü, natürü chixexüäma naxügü. Rü ngëmacëx düxwa nüxü narüxoë na Cristuaxü yaxõgüäxü. **20** Rü yemaäcü nüxü naxüpetü ga Imenéü rü Areyáüdru. Rü düxwa choma Chatanána chanawogü ga yema taxre na Chataná ngúxü nüxü ingexëegüxüçëx na ngëmawa nüxü nacuèxgüxüçëx na tama namexü na chixri Tupanachiga yadexagüxü.

2

Name nixí i guxüma i duüxügüçëx tayumüxëgü

1 Rü ñuxma rü tá pemaã nüxü chixu na ñuxäcü namexü na peyumüxëgüxü. Rü pexü chamu na guxüma i duüxügüçëxira peyumüxëgüxü. ¡Rü Tupanana naxcëx peca na nüxü nangüxëëxüçëx rü nüxü nüxü nangechaüxüçëx i norü pecadugü! ¡Rü moxë nüxna pexä ya Tupana naxcëx i guxüma i norü ngüxëë i guxü i duüxügüna

naxăxű! ² Rü ngĕxgumarüü ta name nixī i naxcèx peyumükē i guxăma i nachiănegüarü ãĕxgacügü i tacügü rü guxăma i ngĕmatüüwa ngĕxmagüxű i ãĕxgacügü na ngĕmaăcü itaăegüxăcèx rü tăxű nangĕxmaxăcèx i wüxi i maxă i mexă i Tupanapĕxewa rü guxă i duăxăgüpĕxewa. ³ Rü ngĕma nixī i namaă nataăăexă ya yima Tupana ya tăxű maxĕxăecü. ⁴ Erü nüma nanaxwèxe na guxăma tăxű nangĕxmaxă i maxă i taguma gúxă rü guxăma năxă cuáxă i ngĕma ore i aixcüma ixăxă. ⁵ Rü nüma ya Tupana rü wüxitama nixī. Rü ngĕxgumarüü ta wüxitama nixī i taétüwa chogüxă na Tupanaxătawa tăxű nangugüxăcèx. Rü nüma nixī ya Ngechuchu ya Cristu ya Tupana Nane ga duăxăxă ixăcü. ⁶ Rü nüma ga Ngechuchu rü năgü inaxă rü nayu na guxă i duăxăgüaxă naxütanăxăcèx na Tupanaxătawa nangugüxăcèx. Rü yexguma Ngechuchu yuxgu nixī ga Tupana yanguxăăexă ga yema ūpaacü duăxăgümaă năxă yaxuxă na ūuxăcü tá namaxăăexăxă. ⁷ Rü Tupana choxă naxuneta na norü orearü ngeruă chiixăcèx. Rü choxă namu na chanangúexăăexăcèx i ngĕma duăxăgü i tama Yudíugü ixăgüxă na nămagü rü ta yaxăgüăxăcèx rü năxă nacuăxgüxăcèx i ngĕma ore i aixcüma ixăxă. Rü ngĕma pemaă năxă chixuxă, rü aixcüma nixī, rü tama chidora. ⁸ Rü ūuxma chanaxwèxe i guxăwama nayumükëgiyatügü. Rü chanaxwèxe i ngearü pecaduăxăcüma naxugümëxë rü ngĕmaăcü tama texémaă nanuăcüma rü tama tacüchiga năgü nachoxăgagüăcüma nayumükëgü. ⁹ Rü chanaxwèxe i ngexăgü rü meamare üxă i naxchirugu nicuăgü, rü meamare

nügü namexēēyaegü, rü tama poraācü nügü nangèxäēgü uirumaä rü meruxügümaä rü naxchiru i tatanüxümaä. ¹⁰ Natürü narümemaë nixi i meämare Tupanacèx namaxë, rü mexü i puracü naxügü, erü ngëmaäcü nanaxwèxegü na namaxëxü i ngëma ngexügü i aixcüma Tupanaaxü yaxögxü. ¹¹ Rü chanaxwèxe i ngexügü rü meä inaxñinüe i ucuxëgü. Rü tama name na nachoxügawèxegüxü. ¹² Erü ngexügüna rü chanachuxu na yatügxü nangúexëexü, rü yatüarü äëxgacü na yiñxü. Rü name nixi i inarüxñinüemare i perü ngutaquëxegüwa. ¹³ Yerü Tupana rü Adáňxüxira naxü rü yixcama ga Ebaxü. ¹⁴ Rü Chataná rü tama Adáňxü nawomüxëe, natürü yema ngecüxü nixi ga nawomüxëeexü. Rü yemaäcü pecadugu ingu ga yema ngecü. ¹⁵ Rü yemacèx Tupana nüxü nixu rü tá poraäcü nüxü nangux i ngëma ngexügü i ngëxguma naxíraxacügü. Natürü ngima i ngecü rü tá inayaxu i maxü i taguma gúxü ega meä ngíxäcügümaä inacuëxgu, rü mexügü naxñinüäcüma yaxöögu, rü guxüguma duňxügüxü nangechaügu rü meä Tupanapéxewa namaxëgu.

3

Yaxögxüxüärü äëxgacügüchiga

¹ Rü pemaä nüxü chixuxchaü i wüxi i ore i aixcüma ixñxü. Rü ngëxguma chi texé naxwèxegu na yaxögxüxüärü äëxgacü tiñxü, rü mexü i puracü nixi i naxcèx tadauxü. ² Rü yíxema yaxögxüxüärü äëxgacü rü tanaxwèxe na aixcüma mecü tiñxü na taxúema tümachiga

chixri idexaxűcèx. Rü tanaxwèxe i wüxicatama tixi ya tümamèx, rü aixcüma meã tamaxű rü mexűguxicatama tarüxiňü na guxű i duňxűgű tüxiňü ngechaňgxűcèx. Rü tanaxwèxe i guxűguma meã duňxűguxű tayaxu i tümapatawa, rü mexű i ngúexěēruňü tixi. ³ Rü tama name i wüxi i ngäxwèxexű rü nuwèxexű tiixű, rü tama name i tümaärü díēruguama rüxiňüxě tiixű. Natürü name nixi i guxű i duňxűgümä yaxna taxiňü rü namaä tamecüma. ⁴ Rü tanaxwèxe i meämä tümachiňümä itacuěx, rü tümaxăcügű rü meämä tigmaga naxiňüe, rü tüxiňü nangechaňgxű. ⁵ Erü ngěxguma chi tama tümachiňümä meämä itacuěxgu rü ɿñuxăcü i guxüma i Tupanaňxű yaxõguxümaä meämä itacuáxű? ⁶ Rü yíxema ngema yaxõguxümaä icuáixě rü tama name na ngexwacèx yaxõxě tiixű, erü ngürüächi tá tügxű ticuěxü. Rü ngěmagagu düxwa nagu tangu i ngěma poxcu i Chatanáxű namaä napoxcuxű ya Tupana. ⁷ Rü tanaxwèxe i woo i ngěma duňxűgű i tama yaxõguxű rü tüxiňü nangechaňgxű na taxúema chixri tümachiga idexaguxűcèx rü tama Chataná chixexűgu tüxiňü na nguxěēxűcèx.

*Yatügű i diácunugü i tupaucawa
ngűxěētaegüxűchiga*

⁸ Rü ngěxgumarüňü ta i ngěma yatügű i tupaucawa ngűxěētaegüxű ixigüxű rü nanaxwèxe i mexűguxicatama rüxiňüeňü nixigü. Rü nanaxwèxe i aixcüma nayanguxěēgű i ngěma nüxiňü yaxugüexű. Rü tama nanaxwèxe i ngäxěēchagüxű nixigü rü ēxna norü díēruguama rüxiňüeňü nixigü. ⁹ Rü name nixi i meämä nüxiňü nacuěxgu i guxüma i Tupanaärü ore, na nüxiňü nacuěxguxűcèx

na tacüçèx na yaxõgüäxü. Rü nanaxwèxe i nügüäewatama nüxü nacuèxgü na norü maxü rü aixcüma yamexü i Tupanapéxewa. ¹⁰ Rü tanaxwèxe i to i puracüwa nüxü taxügxira i noxrix. Rü ngëxguma marü taguma chixexü naxügügu, rü marü name i tupaucawaarü ngüxéeruü tayaxígüxéé. ¹¹ Rü ngëma yatügü i tupaucawa ngüxéétaegüxü ixígüxü rü tanaxwèxe i naxmègxü rü ta mexüguxicatama narüxñüé. Rü tama name i oregütèèxgüxü nixígü, natürü tanaxwèxe i meä namaxë rü aixcüma nayanguxéegü i ngëma nüxü yaxugüxü. ¹² Rü ngëma yatügü i tupaucawa ngüxéétaegüxü ixígüxü rü tanaxwèxe i wüxicatama tixí ya naxmèx. Rü tanaxwèxe i meäma napatacüäxgümaä inacuèx, rü naxäcügü rü meä naga naxñüé. ¹³ Rü ngëma yatügü i tupaucawa ngüxéétaegüxü, rü ngëxguma meäma naxügüägu i norü puracü i tupaucawa rü guxüma i duňxügü tá nüxü nangechaügü. Rü ñuxüchi i nümagütama i ngëma yatügü rü tá yexeraäcü nüxü natauxcha na nüxü yaxugüexü i ñuxäcü Tupana nanaxwèxexü i Ngechuchu ya Cristuaxü na yaxõgüäxü i duňxügü.

Aixcüma nixí i ngëma ore i Tupana tüxü nüxü cuèxéexü i Cristuchiga

¹⁴⁻¹⁵ Rü choma chanaxwèxe i paxa ngëma chaxü na cuxü íchayadauxüçèx. Natürü ngürüächi tama paxa ngëma chaxü, rü ngëmacèx cuxcèx chanaxümatü i ñaä popera na nüxü cucuáxüçèx i ñuxäcü tá cugümaä icucuáxü napewa i ngëma duňxügü i Tupanaxü yaxõgüxü. Erü nümagü nixí i Tupana ya maxüçuarü duňxügü yixígüxü rü nüxü

yaxugügxü rü ínapoxügüaxü i norü ore i aixcüma ixixü.. ¹⁶ Rü yixema nüxü tacuèx rü aixcüma namexëchi i ngëma ore ga noxri ëxüguxü i ñuxma Tupana tuxü nüxü cuèxëexü i Cristuchiga. Rü nüma ga Cristu rü duüxüguxü nügü nawëx ga yexguma ñoma ga nañnewa nayexmagu. Rü Naäe i Üünexü nüxü nixu na meçü yiihxü. Rü Tupanaärü orearü ngeruügü i daxüçüäx nüxü nadaugü. Rü guxü i nachiüñegüwa rü duüxügü nüxü nixugüe i nachiga, rü guxüwama duüxügü nüxü nayaxögü. Rü Nanatü rü wenaxärü daxüguxü i nañnewa nanaga i ngextá ínamexëchixüwa.

4

Duüxügü i nüxü rüxoexü na yaxögüäxüchiga

¹ Tupanaäe i Üünexü rü nüxü nixu rü ngëxguma yangaicagu na nagúxchaüxü i naäne rü nümaxü i duüxügü rü tá nüxü narüxoe na yaxögüäxü i Tupanaärü ore i mexü. Rü tá nawe narüxi i duüxügü i doramare i orexü ixugüxü i Chatanáärü nguxëëetae nangúexëexü. ² Rü ngëma yaxögüxü rü tá nüxü inarüxñüe i ngëma duüxügü i meä maxënetaxü rü idorateëxüguxü. Rü ngëma duüxügü rü yeükürü nanaxügü i ngëma chixexü rü düxwa namaä nixü na chixexüguxicatama naxñüexü. ³ Rü ngëma duüxügü rü nanachuxu na iyangígxü i duüxügü. Rü nanachuxu na duüxügü nangögxüxü i ñuxre i ñonagü rü woochirëx Tupana nanaxü i guxüma i ñonagü na moxë naxcëx inaxägüäcüma nangögxüäxüçëx i norü duüxügü i yaxögüxü rü nüxü cuèxgüxü i norü ore i aixcüma ixixü. ⁴⁻⁵ Natürü guxüma i Tupana üxü rü name.

Rü taxuacüma nüxű taxo ega Tupanana moxẽ naxcèx ixāxiraācüma nayaꝝxgu. Erü Tupanaärü ore rü ngẽma yumükẽ rü nanaxüünexẽ i ngẽma õna i Tupanapẽxewa, rü ngẽmacèx name nixĩ na nangõxű.

Wüxi i mexű i Ngechuchu ya Cristuarü ngûxẽēruū rü mexűmaā nanguxẽētae

⁶ Rü ngẽxguma ngẽma cumaā nüxű chixuxű i oremaā cunangúexẽēgu i taeneẽ i yaxõguxű, rü ngẽxguma nawa cungúechagu i ngẽma ore i marü quixõxű, rü ngẽxguma nagu quixüéchagu i ngẽma mexű i nguxẽētae i marü nagu quixũxű, rü ngẽxguma tá nixĩ i wüxi i mexű i Ngechuchu ya Cristuarü ngûxẽēruū quiixű. ⁷ Rü tama name na naga cuxñüxű i ñoma i naãnecûäxãrü dexagümare i tama aixcüma ixíxű. Natürü name nixĩ i guxûguma cugü cuporaxẽē na yexeraācü Tupanaxű cungechaăxüçèx rü nawecurüxüçèx rü naxcèx cumaxüçèx. ⁸ Rü wüxi i mexű nixĩ na naporaxẽēxű rü yaxîäxcüxẽēxű i taxüne na aixcüma naporaxüçèx. Natürü ngẽmaärü yexera narümemaaē nixĩ na yigü iporaxẽēxű na Tupanaxű ingechaăxüçèx erü ngẽma rü guxûwama tüxű name i ñoma i naãnewa rü daxûguxű i naãnewa rü ta. ⁹ Rü aixcüma nixĩ i ngẽma ore i cumaā nüxű chixuxű, rü name nixĩ i guxãma tayaxõgü. ¹⁰ Rü ngẽmacèx nixĩ i ipuracüexű rü yigü iporaexẽēxű na nüxű ixuxüçèx i ngẽma ore i mexű, erü nüxű tayaxõgü ya törü Tupana ya maxüçü ya guxãärü maxẽxẽēruū ixíçü. Erü nüma nixĩ i namaxẽxẽēäxű i ngẽma duňxügü i nüxű yaxõguxű. ¹¹ Rü chanaxwèxe i

cunangúexēē i ngēma ore rü duňxügütü cumuna naga naxñüexücèx. ¹² ¡Meā cugüna nadau na taxúema cuxü naxoxücèx naxcèx i ngēma na cungextüxüxü! Rü name nixí i wüxi i mexü i cuèxruü quixí naxcèx i guxüma i ngēma yaxögüxü. Rü ngēmacèx cunaxwèxe i mexü i oremaä quidexa, rü meā duňxügüpëxewa cumaxü, rü aixcüma nüxü cungechaü i guxüma i duňxügütü, rü meā Tupanaäxü cuyaxö, rü napëxewa meā cumaxü. ¹³ Rü chanaxwèxe i ngutaquëxewa rü guxü i duňxügüpëxewa nüxü cudaumatü i Tupanaärü ore, rü duňxügümaä nüxü quixuna ñuxü ñaxüchiga yiňxü. Rü chanaxwèxe i ngēmaäcü cunangúexēē rü nüxü cunangúchaüxü i ngēma taeneëgü ñüxmatáta ngēma changu i chomax. ¹⁴ Rü ngēmacèx name nixí i aixcüma namaä cupuracü i ngēma cuèx ga Tupana cuxna äxü ga yexguma norü puracücèx cuxü naxunetagu rü yema yaxögüxüärü äëxgacügü cuxü yangögüäcüma cumaä nüxü yaxuxgu na cuxna naxääxü ga yema cuèx. ¹⁵ ¡Meā naxü i guxüma i ngēma cumaä nüxü chixuxü, na ngēmaäcü guxü i duňxügütü nüxü daugüxücèx na ñuxäcü guxü i ngunexügu yexeraäcü meā Tupanacèx na cumaxüxü! ¹⁶ ¡Inaxuäe na ñuxäcü meā cugüna cudauxü rü ñuxäcü meā cunangúexéexü i ngēma togü! Erü ngēxguma meā cunaxüxgu i guxüma, rü tá cunayaxu i maxü i taguma gúxü rü ngēma togü i cuxü irüxñüexü rü tá ta nüxü curüngüxü i ngēma maxü.

5

Nuxăcü nixī i namexü na nüxü ingechaăxü i ngēma yaxōgütü

¹ Taguma name i cunanga i wüxi i yatü i cuxü rüyamaăxü. Rü narümemaă nixī i meăma cunaxucuxē ñoma cunatürüü. Rü ngēma ngextüxüçügü rü name nixī i meăma namaă quidexa ñoma cueneęgxüçhirüü. ² Rü yíxema yaguăxgü ya ngexegü rü name nixī i meăma tümamaă quidexa cuexüçhirüü. Rü ngēxgumarüü ta i paxügü rü name nixī i meăma namaă quidexamare wüxi i cueyexüçhirüü, rü tama name i chixexügu namaă curüxñü. ³ ¡Tüxü rüngüxēē ya yíxema yutegüxe ega aixcüma tacü tüxü taꝝxgu! ⁴ Natürü ngēxguma chi wüxi i yutecü ngíxü nangēxmagu i ngíxäcügü rü ēxna ngítaagü, rü name nixī i nümagü ngíxü narüngüxēēgü rü ngíxna nanaxā i tacü i ngíxü taxuxü. Erü Tupana nanaxwèxe na ngítanüxüüra ngíxna daugüxü na ngēmaăcü yangutanüxēēgüăxüçèx ga yema naă na nayaexēēxü. ⁵ Natürü yíxema yutexe ya tüxica irüxăăxü rü tüxü nataxúxe i tümatanüxüü, rü Tupanaxüttawaxicatama ítananguxēē i tümaărü ngüxēē rü guxüguma woo chütacü rü ngunecü rü tayumüxü na tüxü nangüxēēxüçèx ya Tupana. ⁶ Natürü yíxema yutexe ya tümaărü ngúchaăguxicatama rüxñüxü, rü Tupanapéxewa rü ñoma tayuxürüü tixī. ⁷ Rü ngēma nixī i ore i tá cunangúexēēxü i ngēma yaxōgütü na nüguna nadaugüxüçèx na taxuňma i chixexü naxügüxüçèx rü taxúema nachiga chixri idexagüxüçèx. ⁸ Erü ngēxguma chi wüxie rü

tama meā nüxna tadèuxgu i tümapatacügü rü tumaē rü tümanatü, rü maneca tama aixcüma meā Tupanaāxü tayaxō. Rü wüxi i tama yaxōxüärü yexera chixecü tixī. ⁹ Rü ngēxguma chi wüxi i ngexü i yutexü naxcèx íçaxgu na ngēma yaxōgüxü ngīxü rüngüxēegüxücèx rü tanaxwèxe i 60 ya taunecüarü yexera ngīxü nangēxma rü wüxitama nixī ga ngīte ga ngīxü yexmacü ga noxrix. ¹⁰ Rü tanaxwèxe i guxüma i duňxügü ngīxü nacuègxü na wüxi i mexü üxcü na yíixü. Rü name i meā ngīxäcüxü yaexēecü iyixī, rü meā ngīpatawa duňxügüxü yaxucü iyixī, rü yaxōgüxüärü ngūxēēruü iyixī, rü daaweeexüärü ngūxēēruü iyixī. Rü ngēmaācü tanaxwèxe i guxüraüxü i mexü na naxüxü. ¹¹ Natürü tama tanaxwèxe i yaxōgüxüärü puracü nixī i ngīxna na nadaugüxü i wüxi i yutecü ega tama 60 wa nanguxgu ya ngīrü taunecü. Erü wüxi i yutecü i pacü, rü ngēxguma ngīrü ngúchaü Cristuna ngīxü ixügachixēegü, rü tá inaxwèxe na wena naxätexü. ¹² Rü duňxügü tá chixri ngīchiga nidexagü, erü tama aixcüma iyanguxēe ga yema Cristumaā inaxunetaxü ga noxrix. ¹³ Rü ngīma rü düxwa ngextá iyaxáuchigümare, rü náí ya ī rü nagu iyaruüxü, rü düxwa tama ipuracüchaü. Rü tama ngēmaxicatama ixü, natürü düxwa ixoregütèèx, rü iyangēxmachigü nawa i ngēma dexa i tama mexü i togüchiga, rü guxüwama nüxü iyaxu i ngēma ore i tama mexü. ¹⁴ Rü ngēmacèx chanaxwèxe i ngēma yutegüxü i paxügü na wenaxärü naxätégüxü, rü naxäxäcügüxü, rü mexü i napataarü dauruügü na yixígüxü. Rü ngēmaācü i ngēma duňxügü i ngīxchi aixexü, rü taxucürüwa chixri ngīchiga nidexagü. ¹⁵ Cumaā nüxü chixu i ñaā ore, erü ñuxre i yutecü

rü marü nüxü irüxoë i ore i mexü rü Chatanáwe irüxi. ¹⁶ Rü ngēxguma chi wüxi i ngecü i yaxõxcü rü ngixü nangëxmagu i ngitanüxü i yutecü, rü name nixi i ngixü irüngüxéé. Rü ngëmaäcü tääütáma togü i yaxõgüxüärü puracü tá nixi na ngixna na nadaugüxü. Rü ngëxguma tá nüxü natauxcha i ngëma togü i yaxõgüxü na ngixü nangüxéegüxü i ngëma yutecü i aixcüma ngixü natauxcüma i ngitanüxügi i ngixü rüngüxéegüxü. ¹⁷ Rü ngëma yaxõgüxüärü ãëxgacügi i aixcüma meäma ngema yaxõgüxümaä icuáxü, rü name nixi i ngëma yaxõgüxü aixcüma nüxü nangechaügi rü namaä nataäegü. Rü guxüärü yexera tanaxwèxe i nüxü nangechaügi rü nüxü narüngüxéegü i ngema Tupanaarü orexü ixugüxü rü nangúexéexü. ¹⁸ Erü Tupanaärü orewa rü ñanagürü:

“Tama name i nüxna taxaü i ngëma taxüna i puracüxü”,
ñanagürü. Rü ñanagürü ta:

“Wüxi i puracütanüxü rü tanaxwèxe i nüxü na naxütanüxü i norü puracü”,

ñanagürü i ngëma Tupanaärü orewa. ¹⁹ Rü ngëxguma chi texé nüxü ixuxgu na chixexü naxüxü i wüxi i yaxõgüxüärü ãëxgacü, rü tääütáma tüxü icuxinü ega natauxguma i taxre rü éxna tomaëxpüx i togü i duüxügi i nüxü daugüxü na aixcüma chixexü naxüxü. ²⁰ Natürü ngëma yaxõgüxüärü ãëxgacügi i aixcüma pecadugu maxëxü, rü name nixi i guxü i yaxõgüxüpëxewa cunaxucuxë, na guxüma i ngëma togü i yaxõgüxüärü ãëxgacügi rü ta namuüéxüçèx na naxügüäxü i tacü rü chixexü. ²¹ Rü ñüxma Tupanapëxewa rü törü Cori ya Ngechuchu

ya Cristupēxewa rü ngēma daxūcūăx i orearü ngeruğü i Tupana nüxü ngechağgxüpēxewa, rü cuxü chamu na naga cuxinüxü i nāā ore i cumaā nüxü chixuxü. Rü chanaxwèxe i ngēma cumaā nüxü chixuxürü meā cunaxucuxē i guxüma i ngēma yaxōg güxü rü nüetama ega woo texé tixigu. ²² Rü ngexguma texexü quingucuchixēe chağgu na ngema yaxōg güxüärü äexgacü tixixüçèx, jrü taxü i cuñuxāexü na namaā cuyumüexü i wüxi i duşxü i tama nüxü cucuáxü i norü maxü! Natürü name nixi i noxri rü meā nagu curüxñü i ngēma erü ngürüächi tá wüxi i duşxü i pecadu üechaxü quingucuchixēe, rü cugagu tá nixi erü tama icuxuäe. ¡Rü meā cugüna nadau na tama pecadugu cunguxüçèx! ²³ Rü ngēma na cunguxnecaşxü i ñuxguacü, rü name nixi i írarüwa binune cuyaxaxü, rü tama i dexáxicatama. ²⁴ Rü nangēxma i duşxügüärü pecadugü i noxtacüma ngóxü naxüpa na Tupana nüxna çaxü. Natürü nangēxma i to i pecadugü i duşxügüärü rü tāütáma nangox ñuxmatáta naâneärü guxwa nanguxgu rü Tupana tüxna icagügu. ²⁵ Rü ngēxgumarüü ta nangēxma i duşxügüärü puracügü i mexü i Tupanacèx naxügüxü i ñuxma marü nüxü idauxü. Rü nangēxma ta i puracügü i mexü i ñuxma tama nüxü idauxü natürü yixcüra tá nüxü idaugüamaxü.

6

¹ Guxâma ya yíxema yaxōgüxe rü ixâärü coriăxē, rü tanaxwèxe i tümaärü corixü tangechaü na ngēmaäcü taxucürüwa texé Tupanachiga rü törü nguxēëtaechiga chixri idexaxüçèx. ² Rü ngēxguma chi wüxi ya duşxē ya Tupanaäxü yaxōxē rü

wüxi i cori i tümarüü yaxõxümaã tacoriäxgu, rü tama tanaxwèxe i ngëma na tümaëneë yiixüçèx nüxü tarüxo na nüxü tangechaňxü i tümaärü cori. Natürü tanaxwèxe i yexeraäcü meä nüxü tapuracü erü tümaärü cori i nüxü tarüngüxéexü i tümarüü yaxõxü nixí rü tümaëneë i Tupana nüxü ngechaňxü nixí. Pa Timutéux, chanaxwèxe i meäma cunangúexëe i ngëma ore i cumaä nüxü chixuxü, rü guxüma i yaxõgüxüpëxewa nüxü quixu.

Tupanaärü ore rü aixcüma tüxü name

³ Rü cumaä nüxü chixu rü nangëxma i duňxügü i namaä nguxëëtaegüxü i ngëma nguxëëtae i tama namaä wüxicuxü i törü nguxëëtae, rü tama namaä wüxicuxü i törü Cori ya Ngechuchu ya Cristuarü nguxëëtae i mexü, rü tama namaä wüxicuxü i ngëma nguxëëtae i Tupanaärü orewa ngóxü.

⁴ Rü cumaä nüxü chixu rü yíxema ngëmaäcü nguxëëtaexe rü tügü ticuèxüü rü taxuüma tacuèx. Rü ngëmacèx ngëxürrüväxüümare i dexa rü naxcèx tachoxügawèxe, rü tama texéga taxinüchaü, rü düxwa ñoma tiðaawexürrüü tixi namaä i ngëma tümacüma. Rü ngëmagagu rü taxäüxächiwèxe, rü tanuxwèxe, rü togümaä taguxchiga, rü taxúxeaxüma tayaxö.

⁵ Rü ngëmaäcü i ngëma duňxügü i chixeäegüxü, rü nügümaä nanuëëcha, rü tama nüxü nacuèxgü i ngëma ore i aixcüma ixixü, rü nagu narüxñüe rü Tupanaärü orewa nixí i díëru ngíxü nayauxgüxü. ⁶ Rü aixcüma nixí i Tupanaärü orewa nüxü iyarüngauxü i taxüma i mexü, natürü ngëma mexü rü tümacèxicatama nixí ya yíxema namaä taäegüxe i ngëma marü

tüxü ngẽxmaxü. ⁷ Rü yixema rü yexguma noxri ixíraegu, rü ngearü yemaxüăxẽmaã tabue i ñoma i naãnewa. Rü ngẽxguma iyuxgu rü taxucürüwa tayange i törü ngẽmaxügü. ⁸ Natürü ngẽxguma tüxü nangẽxmagu i taxchiru rü törü õna rü name nixi i ngẽmamaătama tataăegü. ⁹ Natürü ngẽma duăxügü i díeruăxguchaăxü, rü tama yaxna namaã naxinüe i ngẽxguma ngẽma díeruarü ngúchaă nüxü poragu. Rü ngẽmacèx nagu nayi i muxüma i ngúchaăgü i taxuwama mexü i chixexüwa nagagüxü, rü ngẽmacèx düxwa i ngẽma duăxügü rü poraăcü nachixe rü norü guxümaăma inayarütauxe. ¹⁰ Erü ngẽma na díeruguama rüxñüxü rü ngẽma nixi i guxüma i chixexügürü ügü. Rü nangẽxma i ñuxre i duăxügü i díeruguama rüxñüexü rü ngemacèx Tupanana nixigachi. Rü ngemaăcü nügünatama guxchaxü naxăgü rü nügüxütama ngechaă nanguxéegü..

Tupanaăxü yaxõgüamaxüchiga

¹¹ Natürü cumax, Pa Timutéux, rü wüxi ya yatü ya Tupanaxü yaxõcü quixi. ¡Rü ngẽmacèx nüxna ixügachi i guxüma i ngẽma chixexü! ¡Rü meã Tupanapẽxewa namaxü, rü norü ngúchaă naxü, rü meã nüxü yaxõ, rü nüxü nangechaă i duăxügü, rü yaxna namaã naxinü! Rü tama name i cugü quicuèxüxü. ¹² ¡Cugü naporaxëe na meã cuyaxõõmaxüçèx rü cunaxüamaxüçèx i Tupanaărü puracü ega woo ɬacü rü guxchaxü cuxü üpetügux! ¡Rü cugüna nadau na ngemaăcü taguma cuxna iyanaxoxüçèx i ngema maxü i taguma gúxü! Yerü yema maxüçèx nixi ga noxri Tupana cuxü yaxuxü ga yexguma muxüma ga duăxügüpẽxewa nüxü

quixuxgu na ñuxācü Ngechuchu ya Cristuaxü na cuyaxõxü. ¹³⁻¹⁴ Rü ñuxma Pa Timutéux, rü napéxewa ya Tupana ya guxâxüma maxêxéecü, rü napéxewa ya Ngechuchu ya Cristu ga ãëgxacü ga Piratumaã nüxü ixucü ga ñuxäcü Nanatü ya Tupanaäxü na yaxõõxü, rü cuxü chamu na naga cuxñüxü i ngëma ore i cumaã nüxü chixuxü. Rü tama chanaxwèxe i cunaxüchicüü i ngëma ore, na taxúema texé tacüçèx cuxü oregüxüçèx rü chixri cuchiga idexaxüçèx. Rü chanaxwèxe i ngëmaäcü meã cunaxü ñuxmatáta ínangu ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu. ¹⁵ Erü ngëma ngunexü i Tupana nagu naxwèxexügu rü tá Cristuxü nangoxëe. Erü nüxicatama Tupana nixí, rü nüma nixí i aixcüma mecü yiixü rü guxüetüwama nangëxmaxü. Rü guxü i ãëgxacügürü Äëgxacü yiixü, rü guxü i corigürü Cori yiixü. ¹⁶ Rü nüxicatama nixí na taguma nayuxü. Rü nüma rü poraäcü ínangóonexüwa namaxü, rü taxucürüwa texé ngëma ngóonexüna tangaicama. Taguma wüxi i duõxü nüxü nadau, rü taxuacüma texé nüxü tadau. Nüma rü guxüguma naporaxüchi rü taguma inayarüxo na Äëgxacü yiixü. Rü ngëmacèx tanaxwèxe i guxâma nüxü ticuèxüögüxüçèx rü tama nagu tarüxñüexüçèx na ngëma tümaärü díëruwa nüxü itayangaugüxü i tümaärü maxü! Erü ngëma díëru rü paxa tá nagux. Natürü narümemaaë nixí i Tupanaga taxñü, erü yimawa nixí i nüxü itayangaugüxü i tümaärü maxü. Rü nüma nixí

i poraācü tūxna naxāāxü i guxüma i tacü i inaxwèxexü na itaāēgüxüçèx. ¹⁸ ¡Rü namaā nüxü ixu i ngēma muārü dīēruāxgüxü, rü name na ngēmamaā mexü naxügüxü rü togü i duüxügüxü nangüxéēgüxü! Rü ngēmaācü tá namu i ngema mexügü i naxügüxü i Tupanapéxewa. Rü tanaxwèxe i nümagü i muārü dīēruāxgüxü rü na ínamemaregüxü na togüna naxāāxü rü namaā nangauxü i ngēma norü ngēmaxügü. ¹⁹ Rü ngēmaācü tá nüxü nangëxma i norü mexügü i daxüguxü i naānewa, rü tá nanayauxgü i ngēma maxü i aixcüma ixixü.

Pauru rü Timutéuxü namu, rü yemaācü inay-acuèxëe ga norü popera

²⁰ Pa Timutéux, ¡meā namaā nangúexëëtae i guxüma i ngēma ore i cuxü chamuxü! Rü tama name na icurüxñüxü i ñoma i naānecüāxärü dex-agümare i taxuwama mexü rü ngēma ore i doramare ixixü i duüxügü nüxü ixugünetaxü na ore i nawa nüxü icuáxü yiixü. ²¹ Erü ñuxre i nümagü i ngēma noxrütama cuèxgu ïxü, rü düxwa ngēmagagu Tupanana nixigachi. Rü chanaxwèxe i Tupana meā pexü narüngüxëe.

Rü nuāma pexna,
Pauru

**Tupanaarü Ore i Törü Cori ya Ngechuchu ya
Cristuchiga
New Testament in Ticuna (PE:tca:Ticuna)**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ticuna

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ticuna

tca

Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Ticuna

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

9d5dc22a-30be-5d26-85a9-76047f4c89e6